

Bogmester Jess Svane:

Grønlands museer er unge museer. Eller rettere: museumsstrukturen i Grønland er af nyere dato. Det var nemlig først med oprettelsen af museumsvæsenet og museumslovens vedtagelse i Landstinget 1981 at vi fik de museer I, som her er til stede, repræsenterer.

Dengang, det vil sige i begyndelsen af 1980'erne, valgte man, efter megen diskussion, at lade hver by i Grønland få sit eget lokale museum. I dag har vi et Nationalmuseum og 16 lokale kulturhistoriske museer, 2 kunstmuseer, samt 2-3 private museer - så vidt jeg nu kan tælle. Man kunne også dengang have valgt en anden model, nemlig en **regional**, hvor de større byer fik et stort museum og de mindre noget man kunne kalde *museumssatellitter*.

Det er efter min mening godt, at vi dengang valgte den første og nuværende model, lokalmuseumsmodellen. Sådant fik vi nemlig den perlerække af museer vi har i dag. Hvis ikke denne model var blevet vedtaget er det heller ikke sikkert, at vi havde bevaret de fine bygninger, som museerne bor i.

Museerne er som bibliotekerne en vigtig kulturel ressource. Det er her vi lærer vores historie at kende, det er her vi ser resultaterne af den forskning der finder sted i Grønland, det er her aktuelle samfundsmæssige problemstillinger belyses og det er her vi med vores egne øjne kan se og opleve ting, genstande og billeder, der ellers var forsvundet. På museet passer man på de gamle ting, der fortæller historie, og man undersøger tingenes betydning. Museernes samlinger og arkiver har vi god grund til at være stolte af.

Desværre er vi i Grønland ikke gode nok til at bruge museerne. I andre lande er museumsbesøg en naturlig del af undervisningen i folkeskolen. I Grønland bliver vi ikke rigtig "opdraget" til at gå på museum.

Det kan være en af grundene til at museerne i dag står forholdsvis svagt.

Der kan også være andre grunde.

Det har vi tænkt lidt over i Ilulissat.

Her har vi i de seneste år været genstand for en voldsom interesse fra omverdenen. Statsoverhoveder og embedsmænd er blevet fløjet ind på stribe, medierne bestormer os, forskere strømmer hertil, det samme gør turisterne. Alle vil herop og se, hvordan vores

berømte Isfjord har trukket sig tilbage og havisen smeltet på grund af de globale klimaforandringer.

Med UNESCO's fredning af Isfjorden har en enig kommunalbestyrelse da også besluttet at genopføre to til tre historiske bygninger fra Ilulissat der flyttes til den gamle heliport, på grænsen til Sermermiut. Bygningerne skal danne rammen om et udstillings- og mødested, en Isfjordsstation har vi valgt at kalde den. Isfjordsstationen bliver det sted, hvor man introduceres til området og til den forskning der her er bedrevet. Derved efterkommer vi også UNESCO's ønske om at etablere et besøgscenter på lokaliteten. Senere er det planen at udvide Isfjordsstationen med endnu en bygning således, at Ilulissat Museum kan få den plads det længe har savnet.

Alt det kan I læse mere om i det vedlagte materiale.

Ilulissat er altså kommet på verdenskortet. Det er vi glade for. Men vi må erkende, at vi også har et stort ønske om at møde såvel vores borgere og landsmænd som vores udefrakommende gæster med, hvad man kunne kalde gode oplevelser af den slags museer kan tilbyde. Vi har meget dygtige folk på vores (antal?) museer, ligesom man har det andre steder i Grønland, men de arbejder mildest talt ikke under de optimale betingelser.

Alle savner vi et godt museumsfagligt miljø.

Én s.k. faglig person på hvert museum kan umuligt overkomme alle de udfordringer museerne står overfor, endsigte nå at efterleve museernes formålsparagraffer.

Museumsloven kræver (for eksempel) at museerne skal dokumentere samtiden. Men museerne mangler både mandskab og, i katastrofal grad, magasinplads. Et centralt museumsmagasin med en dertil hørende konserveringsanstalt bør efter min mening have høj prioritet på museernes ønskeliste

Verden og Grønland er under forandring. På flere måder. Den forandring er det vigtigt at museerne følger. Den skal museerne dokumentere ved at indsamle, registrere og analysere genstande og fænomener. Det er nu der skal trækkes de lange linjer, som det til syvende og sidst er museernes vigtigste og fornemmeste opgave at trække.

Det kræver stærke museer. Og hvordan gør vi museerne stærke? Jo, det gør vi ved at styrke fagligheden i museerne, **den** er der brug for mere end nogensinde.

Fagligheden i museerne skal og må bygges op nu, set i lyset af den rivende udvikling og gennemgribende forandring Grønland befinder sig i.

Nu, hvor vi har fået storkommunerne er det er vores overbevisning, at vi på museumssiden bedst følger kommunesammenlægningerne ved at skabe en række større, regionale museer, eller museumscentre, hvor flere fagfolk under samme tag sammen kan skabe det faglige miljø vi savner og efterlyser. Lokalmuseumsmodellen er blevet for snæver og den virker i mange henseender som en forhindring i forhold til det vi ønsker for museerne. Derfor tror jeg, at tiden er inde til, at etablere en **regional** museumsmodel, det vil sige den model man i 1980 forkastede, men i en version der passer til der, hvor vi i dag befinder os.

Denne model er ikke ensbetydende med nedlæggelse af de museer der ikke bliver regionale, servicen og synligheden skal opretholdes på de lokale museer, men der skal arbejdes og formidles forskelligt på de to typer museer. Og museerne skal i langt højere grad end i dag tænke i helheder, der rummer mere og som rækker længere end til det enkelte museum.

Vi i ...kommune er parate til at etablere en sådan model, en konkret regionalisering af museumsvesenet her vores kommune, men vi mangler et fagligt input fra jer til, hvordan en sådan regionalisering kan finde sted. Og det er mit håb, at I vil gøre jeres indflydelse gældende i denne sag.

Jeg skal ikke blande mig i diskussionen på dette tidspunkt men jeg vil dog nævne et par ting jeg ser som værd at diskutere i denne forbindelse:

1. Nationalmuseet skal i følge formålet dokumentere udviklingen i hele Grønland, men det gøres måske bedst regionalt. Med en regional museumsmodel vil Nationalmuseet i Nuuk kunne udlicitere/uddelegere en del af sine opgaver. Dette er på nuværende tidspunkt ikke muligt ifølge den gældende museumslov, men det kan der forhåbentlig laves om på med en ny museumsstruktur.
2. Med regionale museer kunne man overveje en arbejdsdeling dem imellem, i form af for eksempel en fordeling af dette dokumentationskrav rent emnemæssigt. Der er landbruget i sydgrønland, fiskeriet i Sisimiut, minedriften og hvalfangsten i Diskobugtområdet o.s.v., o.s.v.
3. Med en regional museumsmodel får man mulighed for at styrke naturhistorien på de kulturhistoriske museer.

4. I bygningsrestaureringskredse taler man i dag om at *videreudvikle* de gamle bygninger, og ikke som tidligere at *bevare* dem. Hvad indebærer en sådan sproglig, retorisk, forandring? Påvirker den vores opfattelse af det museale arbejde?

Der venter en stor fremtid for museerne i Grønland, men det kræver at man er parat til at gribe den, fremtiden, så bare klø på!